

Резюмета на трудовете, след защита на докторската дисертация

1. Ръководство за обучение на деца в жестов език, 2015, ISBN 978-619-7095-15-9 (под печат)

В литературните източници, които разглежда въпрос, за значението на слуха винаги се поставят на преден план трудностите при възприемането и използването на словесната реч. Установено е, че при много тежки слухови нарушения, възникнали в ранна детска възраст /в доречевия период/, и при липса на адекватна слухово-речева рехабилитация езикът не се научава по естествен път и вербално общуване не може да се осъществи. Кохлеарната имплантация е най-съвременният начин за слухопротезиране. Пациентите с кохлеарни импаланти сравнително бързо се научават да чуват звуци включително и тихи, но може да отнеме години за да се научат да разбират речта, като в някои случаи дори и не успяват.

За съжаление редица „успешни” имплантации у нас завършват с пълен отказ от ползването на устройствата, а при други освен усещането на звука (най-ниското стъпало на слуховите способности) не се отбелязва друг значителен прогрес.

Различни проучвания сочат, че в световен мащаб около 4% от децата не развиват реч след поставяне на кохлеарен импалт. Именно този факт, както и дългогодишната работа с деца с увреден слух, срещаните трудности, предизвикателства и успехи, наложи създаването на ръководство за обучение на деца (особено в най-ранна възраст) в жестов език. Създадените карти за обучение в жестов език, са приложени в практиката вече една година и резултатите са на лице. Именно на базата на картите във втората част на ръководството са представени 235 жеста, които по наша преценка са най- достъпни и необходими за общуването на децата във възрастта между една- пет години. Дадени са указания при изпълнението на отделните жестове. Направено е описание на използваните графични символи. На родителите са предоставени примерни ситуации в които да показват отделен жеста, а децата биха ги разбрали по-лесно. След заучаване на определена база жестове са дадени насоки за съчетаването им в дву и трисловно изказване.

В ръководството са включени 25 лицеизраза, като своеобразен инструмент за невербална комуникация. Направено е описание на едноръчна и двуръчна българска азбука, както и международната дактилна азбука.

Представено е прилагането на словесно-невербален модел за обучение. Засегнати са комуникацията и общуването, етапи в развитието на детския език, специфики при развитието на речта при деца с увреден слух, ролята на семейството и др.

Направен е примерен списък, с необходимите материали за дома в помощ на слухоречевото възприятие, устната реч и езиковото развитие при децата с увреден слух.

2. Mihaylova, F., Mellie and her Cochlear Implants, MED-EL, Austria, 2015

-Превод и адаптация на детска книжка (под печат)

Книжките за деца целят да ги подготвят по един достъпен начин за предстоящата операция по поставяне на кохлеарен имплант. Те проследяват пътя който изминават родителите и детето от момента на поставяне на диагнозата, през подготовката и самата операция. Последващото включване на речевите процесори, периодичните настройки и слухово-речевата рехабилитация.

3. Mihaylova, F., Mellie im Kindergarten, MED-EL, Austria, 2015

-Превод и адаптация на детска книжка (под печат)

Книжката проследява момента на постъпване в детска градина на децата с кохлеарни импланти. Спецификите при обучението, развитието на речта и „откриването“ на все нови и нови звуци.

4. Михайлова, Ф. П. Руев, Тракийски център по кохлеарна имплантация- подобро решение, Forbes, бр.46, 2015

Целта на статията е да се представи разкритият за пръв път извънстоличен Тракийски Център по кохлеарна имплантация към МБАЛ „ТРАКИЯ“ в колаборация и по подобие на Центъра по кохлеарна имплантация в Vochum, Германия. Център който обединява специалисти от различни области, а пациента е поставен в центъра на системата.

За период от 5 месеца са извършени 11 кохлеарни имплантации на 10 деца и 1 възрастен. Само чрез обособяването на интердисциплинарен екип в център по кохлеарна имплантация, където заедно работят лекари, рехабилитатори, педагози и инженери може да се постигне успех при всеки един етап от реализирането на пациентите с кохлеарна имплантация.

5. Михайлова, Ф., Особенности в речевото развитие на деца между 2-5 годишна възраст след кохлеарна имплантация, Medical, бр.2, 2015.

Умението за общуване е ключово за всички аспекти от развитието на децата. Способността за вербална комуникация им позволява да упражняват контрол над своя социален и

емоционален свят. Научаването на всяка нова дума представлява нова концепция, а темпото с което това се случва влияе върху знанието за света.

В настоящата статия представяме и проследяваме срещани в практиката ни особености при речевото развитие на деца след кохлеарна имплантация в продължение на около две години. Акцент се поставя върху възможността за възприемане и възпроизвеждане на реч, ролята на семейството, активната слухово-речева рехабилитация и индивидуалните особености на децата.

6. Михайлова, Ф., Жестов език- карти за обучение на деца, 2014

В нашата страна до този момент нямаше създадени карти за обучение в жестов език за деца в най- ранна възраст увреден слух. Целта е да се подпомогнат чуващите родители по- лесно да общуват със своите слухово увредени деца.

Картите са замислени така, че максимално да улесняват потребителите. На бял фон от едната страна са представени съответните 235 жеста, а от другата е поставена снимка отговаряща на значението на думата. Има речник, а в таблица с графични символи има допълнителни разяснения.

7. Михайлова, Ф., Слухово-речева абилитация и рехабилитация при деца с кохлеарен имплант в ранна и предучилищна възраст, Medical,бр.6, 2014, ISBN 1314- 9709

Изясняват се различията в термините абилитация-(lat. habilis- способен; engl.- ability- възможност, способност)” и рехабилитация (lat.“rehabilitatus”- възстановяване на способност, умение).

Проследява се целта на абилитацията при деца диагностицирани и оперирани в ранна детска възраст, а именно е да се сформират способности за чуване, разбиране и общуване с помощта на кохлеарния имплант.

Постигането на това ниво е съпроводено с развитие, а не с възстановяване на следните способности в детето с кохлеарен имплант:

-Развитие на комуникативни умения, като се използва най- достъпната форма за това при всяко отделно дете.

-Развитие на умения за слухово възприемане на звуци от околната действителност и реч с помощта на импланта.

-Развитие на езиковата система- разбиране на думите, тяхното значение, правилата по които се комбинат и променят.

-Развитие на устната реч- умение за правилно артикулиране на отделните звукове.

-Използване на речта за общуване в разнообразни комуникативни ситуации.

8. Михайлова, Ф, А.Бачовска, П. Руев, Случай на слухово-речева рехабилитация при пациент с постлингвална глухота след кохлеарна имплантация, ОтоРиноЛарингология, бр.4, 2014 (под печат), ISBN 1312-9709

Слуховата загуба е едно от най-честите сензорни нарушения, а с напредване на възрастта приблизително един на всеки трети на възраст над 65 години има социално значимо намаление на слуха. Кохлеарната имплантация, както при деца така и при възрастни, дава големи възможности за компенсация на слуховото увреждане.

Целта на разработките е да се представят резултатите и срещаните трудности от постоперативната слухово-речева рехабилитация при възрастен пациент с постлингвална глухота.

В заключение може да се подчертае важната роля на семейството в рехабилитационния процес и необходимостта от психологическа подкрепа.

9. Ф. Михайлова, П. Руев, Участие на родителите в процеса на слухово-речевата рехабилитация при тежко чуващи деца, Международен бюлетин по Ото-Рино-Ларингология. 2012 , ISBN 1312-6997

Усвояването на езика е процес, който протича през целия живот - започва от първите месеци и продължава през годините на зрялост. Детето с вродена значителна загуба на слуха, няма натрупан речеви опит, върху който да се опира при по-нататъшното развитие, или в случай, че увреждането е придобито до тригодишна възраст, този опит бързо губи своето значение. Основното и най-важно е работата с него да започне възможно най-рано след поставянето на диагнозата и слуховия апарат. Необходим е избор на адекватна стратегия за рехабилитация, насочена към използването на най-сензитивните периоди в развитието и предпазване от появата на отклонения. Условия, осигуряващи богата речева практика в семейството, също имат важно значение за развитието на речта на децата с нарушен слух. Първостепенната задача на специалистите е да разкрият пред родителите огромното значение на семейната среда за развитието на детето с увреден слух, както и пълноценното им участие в общуването с него и цялостния процес на слухово-речева рехабилитация. Езикът за детето с увреден слух придобива "смисъл", единствено в междуличностните отношения с родителите и другите заобикалящи го лица. В този смисъл, участието на семейството е един от най-съществените фактори за развитие и възпитание на детето с увреден слух, които са били пренебрегвани до скоро.

10. Михайлова, Ф., Ръководство за разкриване и управление на социалната услуга Малък групов дом за деца с интелектуална недостатъчност, БАЛИЗ, София, 2011

Към края на 2009 г. в България 1186 деца с увреждания живеят в социални институции без своите семейства. Съществуващите институции не предоставят необходимото качество на грижите, от които се нуждаят децата за своето оптимално физическо, психическо, интелектуално и емоционално развитие съгласно Конвенцията на ООН за правата на детето и Семейния кодекс. Наред с мерките за подкрепа на отглеждането на децата с умствени увреждания в семейна среда е необходимо и създаването на алтернативни гъвкави услуги от резидентен тип, предоставящи подкрепа в среда, близка до домашната.

Предложената тук концепция за социална услуга „Малък групов дом за деца с интелектуални затруднения“ отговаря на нуждата от гъвкав модел на резидентна услуга от модерен европейски тип.

Ръководството представя модел на социална услуга с интегративен характер – от една страна, той е съобразен с актуалното българско законодателство, регламентиращо социалните услуги в общността – резидентен тип, от друга страна се базира на основните принципи в социалната работа за предоставяне на индивидуализирана социална грижа, съобразена с потребностите от услуги на хора с увреждания (и по-специално на хора с умствени увреждания) и с възможностите им за активно участие в процеса на подкрепа; моделът включва и натрупания холандски опит в предоставяне на грижи на хора с умствени увреждания.

12. Михайлова, Ф., Деца с увреден слух, към Проект „Семеен център за консултиране, обучение и подкрепа на деца в риск и родителите им,, гр. Стара Загора, 2008г.

Проследява се развитието на деца с увреден слух, срещаните проблеми, основните форми на депривация, често срещаните проблеми свързани с езикови дефицити в речта.

Представят се различните методи за обучение на деца с увреден слух:

1. Орален метод
2. Билингвистичен метод
3. Мануален
4. Тотална комуникация

Прави се анализ на възможностите за интеграция и социална адаптация на децата с увреден слух. Кой от моделите е най- подходящи. Какви са най- често срещаните проблеми и трудности. Представят се най- добрите условия за успешната интеграция на деца и ученици с увреден слух.

13. Михайлова, Ф., Интерперсоналната система дете с увреден слух- родител-учител, към Проект „Семеен център за консултиране, обучение и подкрепа на деца в риск и родителите им,, гр. Стара Загора, 2008г.

Акцентираща се върху участието на семейството, като един от съществените фактори за развитие и възпитание на детето с увреден слух, които са били пренебрегвани до скоро. Умението за интеракция дете- родител и дете- родител- специален педагог е в основата на цялата статия.

За развитието на детския говор извънредно значение имат междуличностните му отношения с родителите и другите заобикалящи го лица. В тези взаимоотношения езикът придобива "смисъл" за децата. Общуването е процес, който интегрира личността с актуалната ѝ социална среда и същевременно представлява източник за обогатяване на индивидуалния социален опит.

Важно е изграждането на добра комуникация „родител- дете с увреден слух- педагог”, взаимното уважение при обсъждане на конкретни дейности и стратегии, доверие и адекватни очаквания.

14.В. Кацарска, Ф. Михайлова, Специална видеотека за обучение на студенти по специална и социална педагогика на Педагогически факултет при Тракийски университет- Ст. Загора, 2007, ISBN 978-954-310-046-6

Поради непрекъснатото усъвършенстване на обучението на студенти по специална педагогика в Тракийски университет и в отговор на подобряване качествена им подготовка се създаде специална видеотека за обучение. Целта на брошурата е да представи предимствата при използване на подобни материали. Чрез поместените във втората част въпроси и задачи се дава възможност на преподавателите и студентите целенасочено и да осъществяват анализ, поставят нови въпроси и задачи.

15.В. Кацарска, Михайлова, Ф.,Обучението на студенти по специална и социална педагогика чрез използването на видеоматериали, ЮЗУ, Благоевград, 2007 , ISBN 978-954-680-463-1

Целта на предлаганата тук статия е да се представят целите на създаването на видеоматериали, представляващи филмирани занятия и уроци, предимствата при използването им в сравнение с непосредствените практически наблюдения и получените до този момент резултати- основно от технически характер Открояват се положителните резултати и се

констатирант и някои пропуски при този вид обучение. Например: постига е развитието на критично мислене у студентите., наблюдава се обединение на усилията на студентите при работа с видеоматериали. Наблюденията сочат, че те по-непринудено изграждат встъпват в дискусии, допълват се, предлагат други варианти на общи стратегии или на решаване на отделни задачи. Общуването между студенти и преподаватели също се подобрява.

Резюмета на трудовете, свързани с научните интереси

1. N.Takuchev, F.Mihaylova, Computer testing system for assessment of knowledge with application special pedagogic, used in Trakia University, Stara Zagora, Bulgaria, The Third International Balkan Scientific Congress, September,2005, Macedonia, ISBN 9989-2260-2-2

This paper presents a computer testing system, based on Microsoft Excel 2000/XP, aiming to be assessing tool with application in the special pedagogic. The system can generate and show on the computer screen various multiple-choice tests with one correct answer out of four possible. Only one question with its answers can appear on the screen at the time. The questions and their answers form the database, which shall be included in the system in advance. The user can derive various tests from the database, excluding the unnecessary questions and can arbitrary mix or not the remaining questions and/or answers. The questions and answers can be in either textual or graphical type. The system includes elements of multimedia and can accompany the answers and the final mark with sound exclamations. Various possibilities for reading/showing the test times are provided. All examination events are recorded in a file – the examinee identification, the asked questions, the correct and given answers and the time for the answers. A separate file records the examinee groups, their marks and the time of the examination. The report with both individual and group average marks can be generated for each group of examinee. The access to the system is restricted by password.

2. Михайлова, Ф., Специфични средства за комуникация при деца с увреден слух прилагани в някои европейски страни, Стара Загора, 2003

The present article treats the long- lasting problem: pro and against usage of sign language in the education of deaf children.

A part of study, conducted among 2-nd to 5- th grade children, is presented. It concerns understanding and reproducing of a piece of text, supplied by either sign language, or orally or both.

An analysis was done, assessing the influence of ethnicity, education and doctor visits on comprehending and reproducing of a given information.

3. Михайлова, Ф., Интеграция и социална адаптация на деца с увреждания, В проект “Партньори за промяна”, Стара Загора, 28-29 март, 2003

В съвременната специална педагогика в световен мащаб се говори изключително много за процесите, свързани с интеграцията, социализацията и адаптацията на деца с различни увреждания. Тенденция в последните години е повишаването на качеството на ранната диагностика и ранно организираното рехабилитационно въздействие при деца с увреден слух. Това е важно за съхраняването и развитието на слуховите остатъци или при липса на такива- развитие на компенсаторни механизми.

Целта на представеното проучване е да се установи как би се приело дете с увреден слух в масово училище, от преподавателите, учениците и техните родители.. Това се прави във връзка с навлизане все повече на модела на интегрираното обучение и процесите на социализация у нас.

4. Михайлова, Ф., Специфични средства за комуникация при деца с увреден слух и деца с умствена изостаналост, Варна, 7-8 юни, 2001

В статията са разгледани различни средства за комуникация, използвани от деца с нарушен слух и деца с умствена изостаналост в България, различни западни страни и САЩ.

Извършен е съпоставителен анализ между различните групи деца с увреден слух от училището в гр.София и гр.Пловдив:

- деца с умствена изостаналост- социален дом с.Сладък кладенец;
- деца с увреден слух и умствена изостаналост от училището в гр. Мъглиж и
- деца в норма.

Относно степенната на овладяване на непознат жест, дума, маркер или символ.

5. Михайлова, Ф., Медико-педагогически аспекти на фамилната консултация за професионална рехабилитация на анормалното дете, Стара Загора, 2000, ISBN 954-9584-70-2

Фамилната консултация е вид взаимопомощ, която се характеризира с препоръки и насоки за действие основаващи се на връзката между клиничния проблем и понататъчното психолого–педагогическо въздействие при активно участие на родителите. С процеса на фамилното консултиране се цели да се постигне някакъв резултат, да се вземе решение и да се определи вероятността за постигане на тези цели, а не да се променя състоянието или същността на личността.

Задачата на консултирането е да посочва аспектите, които трябва да се имат в предвид при вземането на решения, помага при разграничаването на съществени от несъществените компоненти на проблемната ситуация, информира въз основа на професионалния опит за бъдещи очаквания или проблеми.

Публикации свързани с темата на дисертационния труд

1. Михайлова, Ф., Интеграция и социална адаптация на деца с увреден слух, Юбилейна научна конференция с международно участие, Бургас-1-3 октомври 2001.

Идеята за обучение на деца с увреден слух се заражда в началото на нашия век. Мнението на специалисти е, че интегрираната форма на обучение дава по-големи възможности за социализация на тези деца, както и за придобиване на по-добра общообразователна подготовка и професионална реализация. Образователната практика познава различни форми на интеграция. Целта на представеното проучване е да се установи как би се приело дете с увреден слух в масово училище, от преподавателите, учениците и техните родители. Това се прави във връзка с навлизане все повече на модела на интегрираното обучение и процесите на социализация у нас. Проучването се проведе чрез анкета включваща шест въпроса. В него взеха участие общо 152 на брой анкетирани. Разделени в три основни групи:

- Преподаватели от масови училища;
- Родители и
- Ученици от 1 до 12 клас.

От обобщените резултати се няколко основни извода:

1. Оказва се, че голям процент от анкетираните не са достатъчно добре информирани относно модела на интегрирано обучение на деца с различни увреждания. Това е решаващ фактор за преодоляване на предразсъдъчното мислене и

дискриминацията - широката общественост трябва да бъде достатъчно и компетентно информирана относно проблемите на тези деца и техните семейства.

2. Сериозна е нужда от по-задълбочена подготовка на началните учители в областта на специалната педагогика

3. Трябва да се създаде една добра учебна програма за работа с интегрирани деца с нарушен слух, която да е съвместима с тази на масовото училище.

4. Нужно е да се помисли и върху начини за приобщаване на децата в норма към проблемите, интересите и живота на децата с увреждания.

5. Трябва да се помисли и върху разширяване на извънучилищните контакти между ученици в норма и тези от специалните училища.

Следователно, от всичко посочено до – тук се налага извода, че към процесите на интеграция и социализация е необходимо да се подхожда много внимателно.

2. Михайлова, Ф., Отношение на родители и учители към използването на мимико- жестовата реч при общуването и обучението на деца с увреден слух, “20 години Медицински факултет”-18-20 октомври 2002

Глухотата като причина за нарушение на комуникацията ограничава човешките отношения и отдалечава индивидите един от друг. Способността да се комуникира посредством езика, предполага познания и умения не само езикови (т.е. свързани със структурата на кода на всички равнища), но и социални свързани с функционирането на кода по време на междуличностната комуникация в рамките на определена езикова общност.

Беше проведена беседа с която да се проучи отношението на родители и учители към използването на жестовата реч при общуването и обучението на деца с увреден слух.

Подбрани бяха семейства (глухи и чуващи) както и преподаватели на деца с увреден слух от гр.София и гр.Ст. Загора. За специалистите бяха изготвени въпроси въпроси, а със семействата се проведе разговор. Направените изводи са, че е необходимо да се създадат програми , при които реално и дозирано жеста да се съчетава с думата. Така ще се повиши нивото на словесната реч и ще се улесни процеса на комуникация между детето с увреден слух, неговите родители и преподаватели. Освен това ще се усъвършенстват процесите на приемане, съхраняване и преработка на речевата информация.

Нашата анкета потвърждава вече широко разпространеното мнение за положителното значение на жестовата реч при първоначалното обучение на глухите деца, но както се установи от отговорите на участниците у нас тя все още не намира добър прием както сред родители, така и в част от педагогическите среди.

3. Михайлова, Ф., Взаимодействието на словесната и жестовата езикови системи в обучението на деца с увреден слух, Първа международна балканска конференция, Стара Загора, 27-29 юни 2003

Изучаването на жестовия език като средство помагачо в процеса на обучение на глухите деца, както и за успешно и трайно овладяване на знания и умения е важно за практиката.

Проблемът за жестовия език, жестовото общуване и приложението му в специалното обучение, е изследван недостатъчно. Едва през последните години се наблюдава засилващ се интерес към различните аспекти в това отношение - социологически, психологически, лингвистични, педагогически.

Тема на предложеното изследване е взаимодействието между двете лингвистични системи, които съществуват при глухите хора - словесна и жестова, и влиянието им върху развитието на езиковите способности на глухите деца.

Целта на експерименталното проучване е да се изследва влиянието на словесната и жестовата езикови системи при възприемането и осмислянето на учебен материал от деца с увреден слух. Изложени са и няколко работни хипотези, а за проверката им и постигане целта са определени задачи.

В изследването са включени ученици от СОУ за деца с увреден слух "Св.Иван Рилски" в гр. Търговище.

За експерименталното проучване на взаимодействието на словесната и жестовата езикови системи беше разработена методика за изследване степента на разбиране на художествен текст от глухите ученици.

Обобщението на получените от направеното изследване резултати ни дава основание за извода, че в развитието на езиковите способности на глухите ученици, двете езикови системи / жестова и словесна / си взаимодействат в процеса на обработка на информация. Взаимовлиянието на двете е положително по отношение психическото и личностовото развитие на глухите ученици. Установено е, че има разлики при възприемане на художествен текст, представен чрез различни езикови модалности. Следователно тези две средства за комуникация взаимно позитивно си

влият, те се обогатяват и подпомагат в развитието на когнитивните способности на глухите деца.

4. Михайлова, Ф., Мимикожестовата реч в процеса на обучение при деца с увреден слух, Рилски симпозиум,.Стара Загора, 15 октомври 2003

При постъпване в училище детето с увреден слух е подложено на системно и усилено обучение в словесен език и говор, но неговата жестова езикова система също продължава да се развива. Децата извън класната стая общуват помежду си посредством мимикожестов език и в този процес на мануална комуникация жестовете се уточняват, закрепват и стават общоприети в дадения микросоциум.

Въпросът за ролята на езика на жестовете в педагогическият процес се решава на базата на различни методологически възгледи и цели на обучението.

Представено е част от експериментално проучване, което цели да се установи до каква степен мимикожестовият език се използва и как влияе при обучението на деца с увреден слух.

Разработени са хипотези, а за постигане на целта се поставени няколко задачи. В изследването са включени ученици от СОУ за глухи деца "проф.д-р Белинов" в гр. Пловдив. Общият брой на децата е 45. Участват ученици от II до V клас. В публикацията се прави анализ на резултатите само при децата от втори и трети клас.

Направени са обобщения и изводи.

Отговора на въпроса: „Как влияе „езика на жеста" при обучението на тези деца?" и дали помага или пречи на този процес и при двата изследвани класа получихме сравнително близки резултати, с различно изразено процентно съотношение, което обаче не измени крайния резултат.

От направения анализ на получените резултати от експерименталната работа достигнахме до следните изводи:

-Ако правилно дозираме използването на мимикожестовата реч тя ще ни е от голяма полза както в обучението като цяло, така и при овладяване на словесната реч.

-Мимикожестовата реч подпомага разбирането и осмислянето на нова информация от децата.

5. Mihaylova, F., Problems of the integration and adaptation of the hearing-impaired children, The Third International Balkan Scientific Congress, September, 2005, Macedonia

One of the aspects of integration process is the creation of a condition for including the children with injured hearing in the socium as complete and active members of the society. In many countries, the integration is their official policy and they have developed the school programs, the good material- technical equipment and well-trained personnel. We regret that we have not succeeded very much in this policy in our country. This is resulting not only from the significant difference in economy level and legislation level in other European countries, but also from the readiness of the society to accept "different people" in its environment. The main problem, that we should solve, is the necessity to change social adjustments towards the children with special pedagogical needs.

In the paper, we focus exactly these problems- tolerance, ability to listen to other people's problems, seeking the ways for communication among parents, teachers and children with injured hearing as well as the parents attitude towards the integrated children.

We also present the results from the questionnaire researches we executed in general comprehensive and vocational schools in the town of Stara Zagora regarding problems that teachers meet as well as their attitude towards the integration process and social adaptation process of children with injured hearing.

6. Mihaylova, F., Investigation of the different alternative communicative approaches for language education of deaf children with deaf and hearing parents, Trakia Journal of Sciences, Vol.3No8, 2005

The paper deals with the influence of the family factor (deaf or hearing parents) on the unknown text perception from hearing-impaired children. Special attention is paid to the understanding of the taught material through using of different communicative approaches for language education.

7. Михайлова, Ф., Специфични средства за вербална и невербална комуникация (Пособие за студенти от специалност "Специална педагогика"), Стара Загора, 2005

Целта на пособието е да подпомогне процеса обучение на студентите от специалност "Специална педагогика" в Педагогически факултет при "Тракийски

университет”. То е предназначено за работа със студентите, по време на семинарните занятия и е насочено към специфичните знания и умения на бъдещите специални педагози. Представени са различни вербални и невербални средства за комуникация използвани у нас и по света.

8. Михайлова, Ф. Мултимедийно приложение за обучение на деца със слухови нарушения, Балкански конгрес 22-24 юни, Ст. Загора, 2007г. ISBN 978-954-314-043-5, том 3

Развитието на семантиката при деца със слухови нарушения протича в количествен и качествен дефицит на лингвистична информация. Закономерно е, че значението на думите не се разкрива своевременно и не се изграждат съответни за възрастта система от житейски понятия.

Към даденият момент в нашата страна все още липсват стандартизирани технологии и мултимедийни продукти, които биха могли да подпомогнат работата с деца със слухови нарушения и ние направихме пит за създаване на такъв.

.Мултимедийно приложение, което представяме е създадено с цел да се използва като помощно средство при обучението на деца със слухови нарушения. То разкрива нова възможност за получаване на знания извън традиционните методи.